

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (harmadik tanács)

2022. április 28.*

„Előzetes döntéshozatal – 2001/23/EK irányelv – 3-5. cikk – Vállalkozások átruházása – A munkavállalók jogainak védelme – Kivételek – Fizetéseképtelenségi eljárás – *Pre-pack* eljárás – A vállalkozás fennmaradása – A vállalkozás (valamely részének) a fizetéseképtelenség olyan megállapítását követő átruházása, amelyet *pre-pack* eljárás előzött meg”

A C-237/20. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) a Bírósághoz 2020. június 5-én érkezett, 2020. május 29-i határozatával terjesztett elő

a **Federatie Nederlandse Vakbeweging**

és

a **Heiploeg Seafood International BV,**

a **Heitrans International BV**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (harmadik tanács),

tagjai: A. Prechal, a második tanács elnöke, a harmadik tanács elnökeként eljárva, J. Passer, F. Biltgen (előadó), L. S. Rossi és N. Wahl bírák,

főtanácsnok: G. Pitruzzella,

hivatalvezető: M. Ferreira főtanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2021. szeptember 30-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- a Federatie Nederlandse Vakbeweging képviseletében F. M. Dekker advocaat,
- a Heitrans International BV és Heiploeg Seafood International BV képviseletében B. Kraaijpoel, J. F. Fliek et I. Spinath advocaten,

* Az eljárás nyelve: holland.

- a holland kormány képviselőjében M. K. Bulterman és J. Langer, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviselőjében A. Nijenhuis és B.-R. Killmann, meghatalmazotti minőségben,

a főtanácsnok indítványának a 2021. december 9-i tárgyaláson történt meghallgatását követően, meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv (HL 2001. L 82., 16. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 4. kötet, 98. o.) 3–5. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 E kérelmet az egyfelől egy holland munkavállalói érdekképviseleti szervezet, a Federatie Nederlandse Vakbeweging (a holland szakszervezeti mozgalom szövetsége, a továbbiakban: FNV), másfelől pedig a Heiploeg Seafood International BV és a Heitrans International BV holland társaságok (a továbbiakban együtt: új Heiploeg) között folyamatban lévő azon jogvita keretében terjesztették elő, amelynek tárgyát egy vállalkozás-áttruházást követően az e társaságok alkalmazásában lévő munkavállalók jogainak olyan esetben történő védelme képezi, amikor az átadó vállalkozás fizetéseképtelenségi eljárás alatt állt.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2001/23 irányelv egységes szerkezetbe foglalta az 1998. június 29-i 98/50/EK tanácsi irányelvvvel (HL 1998. L 201., 88. o.) módosított, a munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1977. február 14-i 77/187/EGK tanácsi irányelvet (HL 1977. L 61., 26. o.).
- 4 A 2001/23 irányelv (3) preambulumbekzdésének szövege így a következő:
„Szükség van a munkavállalók védelmére [helyesen: szükség van a munkavállalók védelmét szolgáló rendelkezésekre] a munkáltató személyének megváltozása esetén, különös tekintettel jogaik védelmének biztosítására a munkáltató személyének megváltozása esetén.”
- 5 Ezen irányelv 1. cikke (1) bekezdésének a) és b) pontja a következőképpen rendelkezik:
„a) Ezt az irányelvet kell alkalmazni valamely vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének más munkáltató részére szerződés alapján történő átruházása vagy összefonódása esetén [helyesen: szerződés vagy egyesülés alapján történő átruházása esetén].”

- b) Az a) albekezdésnek és ennek a cikknek a további rendelkezései tárgyában [helyesen: az a) pont, valamint az e cikkben foglalt rendelkezések sérelme nélkül], ezen irányelv értelmében akkor jön létre átruházás, ha olyan gazdasági egység kerül átruházásra, amely megtartja identitását, azaz az erőforrások olyan szervezett csoportja marad, amelynek célja, hogy fő vagy kiegészítő gazdasági tevékenységet folytasson.”
- 6 Az említett irányelv 3. cikke (1) bekezdésének első albekezdése a következőképpen rendelkezik:
„Az átadót megillető, az átruházás napján fennálló munkaszerződésből vagy munkaviszonyból eredő jogok és kötelezettségek az ilyen átruházásból eredően átszállnak a kedvezményezettre.”
- 7 A 2001/23 irányelv 4. cikke (1) bekezdésének első albekezdése így rendelkezik:
„A vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének átruházása önmagában nem teremt jogalapot az átadó vagy a kedvezményezett általi elbocsátásra. Ez a rendelkezés nem akadályozza az olyan elbocsátásokat, amelyeknek oka gazdasági, műszaki vagy szervezeti jellegű, és a munkaerő tekintetében változásokat eredményez [helyesen: amelyeknek a foglalkoztatás tekintetében változásokat eredményező gazdasági, műszaki vagy szervezeti jellegű indokuk van].”
- 8 Ezen irányelv 5. cikke értelmében:
„(1) Amennyiben a tagállamok másként nem rendelkeznek, a 3. és a 4. cikk nem vonatkozik egy vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének olyan átruházására, amelyben az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás alatt áll, amely az átadó vagyonának felszámolása céljából indult, és az illetékes hatóság (illetve az illetékes hatóság által felhatalmazott esetleges csődgondnok) felügyelete alatt zajlik.
(2) Amennyiben a 3. és a 4. cikket egy, az átadó tekintetében indított, fizetéseképtelenségi eljárás alatt történő átruházásra kell alkalmazni (függetlenül attól, hogy az eljárást az átadó vagyonának felszámolása céljából indították vagy sem), és az ilyen eljárás az illetékes hatóság (illetve a nemzeti jog által meghatározott esetleges csődgondnok) felügyelete alatt zajlik, a tagállam rendelkezhet úgy, hogy:
a) tekintet nélkül a 3. cikk (1) bekezdésére, az átadónak valamely munkaszerződésből vagy munkaviszonyból eredő és az átruházást vagy a fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően esedékessé váló tartozásai nem szállnak át a kedvezményezettre abban az esetben, ha az ilyen eljárás a tagállam jogrendszere szerint legalább olyan szintű védelmet nyújt, mint amelyet a munkáltató fizetéseképtelensége esetén a munkavállalók védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 1980. október 20-i 80/987/EGK tanácsi irányelv [HL 1980. L 283., 23. o.; magyar nyelvű különkiadás 5. fejezet, 1. kötet, 217. o.] által szabályozott esetekben biztosítanak;
vagy rendelkezhet úgy, hogy
b) egyrészt a kedvezményezett és az átadó, illetve az átadó feladatait gyakorló személy vagy személyek, másrészt pedig a munkavállalók képviselői megállapodhatnak a hatályos jogszabályok és a gyakorlat által megengedett keretek között a munkavállaló munkafeltételeinek megváltoztatásáról a munkahelyek védelme érdekében a vállalkozás, az üzlet vagy ezek egy része fennmaradásának biztosításával.

[...]

(4) A tagállamok megteszik a szükséges intézkedéseket annak érdekében, hogy megelőzzék a fizetéseketelenségi eljárásokkal való visszaéléseket, amelyek során a munkavállalók részére nem biztosítanak az ezen irányelvben számukra biztosított jogokat.”

A holland jog

A BW

- 9 A Burgerlijk Wetboek (polgári törvénykönyv, a továbbiakban: BW) 7:663. cikke értelmében valamely vállalkozás átruházása következtében azok a jogok és kötelezettségek, amelyek a munkáltatót a közötte és az általa foglalkoztatott munkavállaló között létrejött munkaszerződés alapján az átruházás időpontjában megilletik, illetve terhelik, *ipso iure* átszállnak a kedvezményezettre.
- 10 A BW 7:666. cikkének bevezető fordulata és a) pontja akként rendelkezik, hogy e 7:663. cikk nem alkalmazható a vállalkozás átruházására, ha a munkáltatót fizetéseketelenné nyilvánították, a vállalkozás pedig a fizetéseketelenségi eljárás alá vont vagyontömeghez tartozik.
- 11 A BW 7:663. cikke a 2001/23 irányelv 3. cikke (1) bekezdésének, a 7:666. cikkének bevezető fordulata és a) pontja pedig a 2001/23 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének az átültetésére irányul.

Az FW

- 12 A Faillissementswet (csődtörvény, a továbbiakban: Fw) 1. cikkének (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a bíróság az adóst a saját bejelentése alapján, vagy a hitelezőinek vagy e hitelezők valamelyikének kérelme alapján fizetéseketelenné nyilvánítja, amennyiben az adós olyan helyzetbe kerül, hogy nem tesz eleget a fizetési kötelezettségeinek, és egynél több hitelezője van.
- 13 Az Fw 10. cikke akként rendelkezik, hogy harmadik személyeknek joguk van ahhoz, hogy a fizetéseketelenségi eljárás megindításával szemben kifogást emeljenek az azon határozat kihirdetésétől számított nyolc napon belül, amely megállapítja, hogy az adós fizetéseketelen.
- 14 A fizetéseketelenséget megállapító határozat tartalmazza a csődgondnok és a csődbíró nevét is.
- 15 Az Fw 68. cikke előírja, hogy a csődgondnok feladata gondoskodni a fizetéseketelenségi eljárás alá vont vagyontömeg kezeléséről és felszámolásáról. A nemzeti ítélkezési gyakorlat értelmében figyelembe kell vennie az összes hitelező érdekeit, viszont ugyanígy a társadalmi érdekeket – ezen belül a munkahelyek megóvásához fűződő érdeket – is.
- 16 Az Fw 40. cikke értelmében a csődgondnok legfeljebb hathetes felmondási idővel felmondhatja a fizetéseketelen adós által foglalkoztatott munkavállalók munkaszerződéseit.
- 17 Az Fw 64. cikke értelmében a csődbíró felügyeli a csődgondnokot, és ellenőrzi, hogy a csődgondnok nem lépi-e túl a hatásköreit, továbbá hogy a hitelezők összességének érdekeit szem előtt tartva jár-e el, és megfelelően ellátja-e a feladatait.

A *pre-pack* eljárás

- 18 A kérdést előterjesztő bíróság akként ismerteti a *pre-pack* eljárást, hogy az a bíróságok esetjogában kialakított olyan nemzeti gyakorlat, amely az adós vagyontárgyainak felszámolása keretében lehetővé teszi, hogy előkészítsék az adós vagyonába tartozó valamely vállalkozás egészben vagy részben történő értékesítését, annak érdekében, hogy növeljék annak esélyeit, hogy a hitelezők követeléseit teljes egészében kielégítsék.
- 19 Az értékesítési előkészületek különösen abból állnak, hogy egy vagy több pályázóval tárgyalásokat folytatnak olyan megállapodásról, amelynek alapján az adós fizetéseképtelenné nyilvánítását követően át fogják ruházni részükre a szóban forgó vállalkozás egészét vagy egy részét. A *pre-pack* abban különbözik a fizetéseképtelenné nyilvánítást megelőző egyéb értékesítési ügyletektől, hogy az annak keretében lebonyolított értékesítési ügyleteket egy „kijelölt csődgondnoknak” nevezett olyan csődgondnok készíti elő, akinek a tevékenysége felett a „kijelölt csődbírónak” nevezett csődbíró gyakorol ellenőrzést. Ezeket a hatáskörrel rendelkező bíróság rendeli ki, a jogállásukat és feladataikat pedig a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) ítélezési gyakorlata határozza meg.
- 20 Az előzetes döntéshozatalra utaló határozatból kitűnik, hogy ezen ítélezési gyakorlat szerint a „kijelölt csődgondnok” feladatait az őt kirendelő bíróság, valamint azok az iránymutatások határozzák meg, amelyeket e bíróság vagy az ennek érdekében kirendelt „kijelölt csődbíró” fogalmaz meg. A „kijelölt csődgondnok” a fizetéseképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnokhoz hasonlóan köteles arra, hogy a fizetéseképtelenség megállapítását megelőző szakaszban figyelembe vegye az összes hitelező érdekeit, viszont ugyanígy a társadalmi érdekeket – ezen belül a munkahelyek megóvásához fűződő érdeket – is. Ugyanúgy mint a fizetéseképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnok, a „kijelölt csődgondnok” is felelősségre vonható a feladatainak ellátása körében elkövetett mulasztásért.
- 21 A kérdést előterjesztő bíróság kifejti, hogy a „kijelölt csődgondnoknak” és a „kijelölt csődbírónak” a *pre-pack* eljárásban történő közreműködése alapvető jelentőségű, mivel a fizetéseképtelenség megállapítását követően általában őket rendelik ki a fizetéseképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnokként és csődbíróként. Hasonlóképp, amikor a *pre-pack* eljárás során gyakorolják feladataikat, a „kijelölt csődgondnok” és a „kijelölt csődbíró” figyelembe veszi azokat a jogszabályi kötelezettségeket, amelyek a fizetéseképtelenség kimondását követően fogják terhelni őket.
- 22 Így a „kijelölt csődgondnok” és a „kijelölt csődbíró” feladata, hogy az összes hitelező érdekeit és a társadalmi érdekeket figyelembe véve előkészítse a vállalkozás egészben vagy részben történő átruházását azt megelőzően, hogy megállapítanak azon jogi személy fizetéseképtelenségét, amelynek a vagyonába e vállalkozás tartozik. Függetlenül attól, hogy a fizetéseképtelenség megállapítását megelőzően milyen mértékben működtek közre, a fizetéseképtelenség kimondása után a „kijelölt csődgondnok” és a „kijelölt csődbíró” köteles a fizetéseképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnokként és csődbíróként mérlegelni, hogy ez az átruházás megfelel-e a fenti érdekeknek, ha pedig nem felel meg, az említett átruházást nem bonyolíthatják le.
- 23 A vállalkozás átruházásáról szóló, a *pre-pack* eljárás keretében elkészített megállapodást csak a fizetéseképtelenség megállapítását követően, vagyis akkor kötik meg és hajtják végre, amikor a bíróság által kirendelt csődgondnokot és csődbírót már megilletik a jogszabályi hatásköreik. E csődgondnok és csődbíró általában gyorsan el tud járni, mivel az a szokás, hogy e feladatok ellátására a korábban kijelölt csődgondnokot és a korábban kijelölt csődbírót rendelik ki.

- 24 Ez az eljárás így lehetővé teszi annak elkerülését, hogy a fizetéseképtelenség kimondását követően az érintett vállalkozás egészben vagy részben, akár rövid időre is leálljon, továbbá lehetővé teszi, hogy olyan vállalkozás egészben vagy részben történő átruházása útján, amelynek működtetését fenntartották (*going concern*), a vállalkozásért jobb vételárat lehessen kapni annak érdekében, hogy a lehető legjobban ki lehessen elégíteni a hitelezők követeléseit.

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések

- 25 A Heiploeg-csoport (a továbbiakban: korábbi Heiploeg) több olyan társaságból állt, amely halak és a tenger gyümölcsei nagykereskedelmére irányuló tevékenységet, valamint ehhez kapcsolódó egyéb tevékenységeket gyakorolt. A 2011. és 2012. év folyamán a korábbi Heiploeg jelentős pénzügyi veszteségeket halmozott fel. Másfelől az Európai Bizottság 2013 novemberében e csoporton belül négy társasággal szemben egy kartellben való részvétel miatt 27 millió euró bírságot szabott ki.
- 26 A korábbi Heiploeg súlyos pénzügyi nehézségeire tekintettel egyetlen bank sem volt hajlandó arra, hogy e bírságot finanszírozza. A bírság kiszabását követően megvizsgálták a *pre-pack* eljárás lefolytatásának a lehetőségét is. E célból több, a Heiploeg-csoporttól független társaságot is felhívtak arra, hogy tegyenek ajánlatot a korábbi Heiploeg eszközeire. Mivel a Parlevliet en Van der Plas Beheer BV által benyújtott ajánlatot tekintették a legígéretesebbnek, a tárgyalások e társasággal folytatódtak.
- 27 A korábbi Heiploeg kérelme alapján eljárva a rechtbank Noord-Nederland (noord-nederlandi bíróság, Hollandia) 2014. január 16-án két „kijelölt csődgondnokot” és egy „kijelölt csődbírót” rendelt ki. A kirendelésből kitűnik, hogy az intézkedés célja az volt, hogy valamennyi hitelező számára a lehető legmagasabb hozamot érjék el, továbbá hogy lehetőséget biztosítsanak az értékesítés előkészítésére, vagy a fizetéseképtelen helyzetből kiindulva történő szerkezetátalakításra. A bíróság emlékeztetett arra, hogy a „kijelölt csődgondnokok” és a „kijelölt csődbíró” a *pre-pack* eljárás keretében nem rendelkeztek semmilyen hatáskörrel vagy jogszabályi kötelezettséggel, hanem az volt a feladatuk, hogy megfigyeljenek, tájékozódjanak, információkat szerezzenek, valamint véleményt nyilvánítsanak, adott esetben pedig tanácsokat adjanak. A bíróság kiemelte, hogy a kijelölt csődgondnokoknak és a kijelölt csődbírónak tekintettel kellett lenniük az összes hitelező érdekeire, mintha a fizetéseképtelenséget már ki is mondták volna, egy utóbb megindított fizetéseképtelenségi eljárás esetén pedig a nyilvános jelentésekben be kellett számolniuk a *pre-pack* eljárásról. A korábbi Heiploeg köteles volt teljes mértékben együttműködni a „kijelölt csődgondnokokkal” és a „kijelölt csődbíróval”.
- 28 A korábbi Heiploeg 2014. január 27-én fizetéseképtelenség megállapítását kérte a rechtbank Noord-Nederlandtól (noord-nederlandi bíróság). E bíróság másnap helyt adott e kérelemnek, csődgondnokként és csődbíróként pedig azokat a személyeket rendelte ki, akik korábban „kijelölt csődgondnokként” és „kijelölt csődbíróként” jártak el.
- 29 Az új Heiploetet alkotó, a cégjegyzékbe 2014. január 21-én bejegyzett két társaság átvette a korábbi Heiploeg kereskedelmi tevékenységeinek nagy részét. Az eszközök átruházásáról szóló azon megállapodást, amelynek értelmében a korábbi Heiploeg tevékenységeit átruházták az új Heiploegra, 2014. január 29-én kötötték meg.

- 30 E megállapodás értelmében az új Heiploeg átvette a korábbi Heiploeg munkavállalói nagyjából kétharmadának munkaszerződéseit annak érdekében, hogy e munkavállalók ugyanezen a munkahelyen továbbra is azokat a tevékenységeket gyakorolják, amelyeket korábban is gyakoroltak, ezzel együtt ugyanakkor kedvezőtlenebb munkafeltételeket biztosítva számukra. Az új Heiploeg megszerezte a korábbi Heiploeg helyiségeit, amelyeket továbbra is használ, és megtartotta a korábbi Heiploeg majdnem teljes ügyfélkörét.
- 31 Az FNV fellebbezést nyújtott be a korábbi Heiploeg fizetéseképtelenségét megállapító elsőfokú határozattal szemben. Határozatában a fellebbviteli bíróság elutasította a jogorvoslatot, mivel megítélése szerint senki nem vitatta az új Heiploeg azon érvelését, amely szerint a korábbi Heiploeg pénzügyi veszteségei, valamint az a tény, hogy a bankok nem voltak hajlandók finanszírozni az e csoporthoz tartozó négy társasággal szemben kiszabott bírság összegét, azzal a hatással járt, hogy elkerülhetlenné tette e csoport fizetéseképtelenségét. E bíróság ebből azt a következtetést vonta le, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének három alkalmazási feltétele teljesült, következésképpen pedig az új Heiploeggel szemben nem kötelezőek azok a munka- és foglalkoztatási feltételek, amelyek az átruházást megelőzően vonatkoztak a munkavállalókra. Az említett bíróság ugyanis megállapította, hogy először is, a korábbi Heiploegnek az új Heiploeg általi átvétele során a korábbi Heiploeg fizetéseképtelenségi eljárás alatt állt; másodsor, ezen eljárás az átadó vállalkozás vagyontárgyainak felszámolására irányult, harmadszor pedig, az említett eljárás állami hatóság felügyelete alatt zajlott.
- 32 E határozattal szemben az FNV felülvizsgálati kérelmet terjesztett a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) elé, azt állítva, hogy az e rendelkezésben meghatározott két utolsó feltétel a *pre-pack* eljárás esetében nem teljesült, ennél fogva pedig a korábbi Heiploegnek az új Heiploegra történő átruházása a 2001/23 irányelv rendelkezéseinek hatálya alá tartozik, vagyis a korábbi Heiploeg munkavállalói esetében úgy kell tekinteni, hogy ők a korábbi munkafeltételeiket megtartva léptek az új Heiploeg szolgálatába.
- 33 A kérdést előterjesztő bíróság kiemeli, hogy a BW 7:663. cikke értelmében valamely vállalkozás átruházása következtében azok a jogok és kötelezettségek, amelyek a munkáltatót a közötte és az általa foglalkoztatott munkavállaló között létrejött munkaszerződés alapján az átruházás időpontjában megilletik, illetve terhelik, átszállnak a kedvezményezettre. E bíróság jelzi, hogy e rendelkezés ugyanakkor a BW 7:666. cikkének bevezető fordulata és a) pontja értelmében nem alkalmazható a vállalkozás átruházására, ha a munkáltatót fizetéseképtelenségnek nyilvánították, a vállalkozás pedig a fizetéseképtelenségi eljárás alá vont vagyontömeghez tartozik. E bíróság hozzáteszi, hogy a nemzeti jog említett rendelkezéseit, amelyek a 2001/23 irányelv átültetését képezik, ezen irányelvvel összhangban kell értelmezni.
- 34 A kérdést előterjesztő bíróság arra is emlékeztet, hogy a *pre-pack* eljárás elsődleges célja az, hogy az adós vagyonának felszámolásakor az összes hitelező követelése a lehető legnagyobb mértékben kielégítést nyerjen, járulékosan pedig a *pre-pack* művelet elősegíti a munkahelyek egy részének megóvását. Másfelől e bíróság pontosítja, hogy a fizetéseképtelenségi eljárásban gyakorolt állami felügyeletet nem veszélyezteti az, hogy a fizetéseképtelenségi eljárást megelőzően létezik egy előzetes *pre-pack* eljárás.
- 35 Ami az alapügyet illeti, a kérdést előterjesztő bíróság kiemeli: nem vitatott, hogy a korábbi Heiploeg a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése értelmében vett fizetéseképtelenségi eljárás alatt állt. A Bíróság ítélezési gyakorlatára tekintettel ugyanakkor e bíróságnak kétségei vannak azzal kapcsolatban, hogy az alapügyben szóban forgó *pre-pack* eljárás megfelel-e a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott másik két feltételnek, vagyis azzal

kapcsolatban, hogy ez az eljárás olyannak tekinthető-e, mint amely egyrészt a korábbi Heiploeg vagyontárgyainak felszámolására irányul, másrészt pedig valamely állami hatóság felügyelete alatt zajlik.

36 E körülmények között a Hoge Raad der Nederlanden (Hollandia legfelsőbb bírósága) úgy határozott, hogy az eljárást felfüggeszti, és előzetes döntéshozatal céljából a következő kérdéseket terjeszti a Bíróság elé:

- „1) Úgy kell-e értelmezni a [2001/23] irányelv 5. cikkének (1) bekezdését, hogy azon feltétel, amely szerint »[a] csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más [...] fizetéseképtelenségi eljárás [...] az átadó vagyonának felszámolása céljából indult«, teljesül akkor, ha
- a) az átadó csődje elkerülhetetlen, és az átadó ennél fogva ténylegesen fizetéseképtelen,
 - b) a csődeljárás célja a holland jog szerint az, hogy az adós vagyonának felszámolásával elérjék valamennyi hitelező jövedelmének maximalizálását, és
 - c) a csőd megállapítása előtt egy úgynevezett *pre-pack* keretében előkészítik a vállalkozás (egy részének) átruházását, és azt csak a csőd megállapítását követően hajtják végre, mindamellett
 - d) a bíróság által kirendelt »kijelölt csőd gondnoknak« a csőd megállapítása előtt valamennyi hitelező érdekei, valamint társadalmi érdekek, mint például a munkahelyek megtartásához fűződő érdek figyelembevételével kell eljárnia, amit a szintén a bíróság által kirendelt »kijelölt csődbírónak« kell felügyelnie,
 - e) a *pre-pack* célja az, hogy az ezt követő csődeljárásban lehetővé tegye a felszámolás olyan módját, amelynek során az átadó vagyonához tartozó »going concern« vállalkozást (»folyamatos vállalkozást«) (illetve annak egy részét) eladják, hogy elérjék valamennyi hitelező jövedelmének maximalizálását, és hogy a munkahelyek lehetőleg megmaradjanak, és
 - f) az eljárás formája biztosítja, hogy ez a cél ténylegesen irányadó?
- 2) Úgy kell-e értelmezni a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését, hogy az a feltétel, amely szerint »[a] csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más [...] fizetéseképtelenségi eljárás [...] az illetékes hatóság [...] felügyelete alatt zajlik«, teljesül akkor, ha a csőd megállapítása előtt a vállalkozás (egy részének) átruházását *pre-pack* keretében a csőd megállapítása előtt előkészítik, és a csőd megállapítását követően végrehajtják, és
- a) [ezen előkészületeket] a csőd megállapítása előtt a bíróság által kirendelt »kijelölt csőd gondnok« és »kijelölt csődbíró« felügyeli, akik azonban nem rendelkeznek jogkörökkel,
 - b) a »kijelölt csőd gondnoknak« a csőd megállapítása előtt a holland jog szerint valamennyi hitelező érdekei és más társadalmi érdekek, mint például a munkahelyek megtartásához fűződő érdek figyelembevételével kell eljárnia, amit a »kijelölt csődbírónak« kell felügyelnie,
 - c) a »kijelölt csőd gondnok« és a »kijelölt csődbíró« feladatai nem különböznek a csőd gondnokok és a csődbírók feladataitól,
 - d) a szerződést, amelynek alapján a vállalkozást átruházzák, és amelyet *pre-pack* keretében készítettek elő, csak a csőd megállapítását követően kötik meg és hajtják végre,
 - e) a bíróság a csőd megállapításakor szükségesnek tarthatja, hogy a »kijelölt csőd gondnok« vagy a »kijelölt csődbíró« helyett másik csőd gondnokot vagy csődbírót rendeljen ki, és
 - f) a csőd gondnokra és a csődbíróra az objektivitással és függetlenséggel kapcsolatos ugyanazon követelmények vonatkoznak, mint az olyan csődeljárásban eljáró csőd gondnokra és csődbíróra, amelyet nem előzött meg *pre-pack*, és e személyek a csőd megállapítása előtti részvételük mértékétől függetlenül a jogköreik alapján kötelesek

vizsgálni, hogy a vállalkozásnak (a vállalkozás egy részének) a csőd megállapítása előtt előkészített átruházása valamennyi hitelező érdekeit szolgálja-e – és ennek elutasítása esetén – kötelesek megállapítani, hogy az átruházás nem fog létrejönni, miközben továbbra is jogosultak más okból – például azért, mert más társadalmi érdekek, mint a foglalkoztatás jelentősége, az átruházást kizárják – megállapítani, hogy a vállalkozásnak (a vállalkozás egy részének) a csőd megállapítása előtt előkészített átruházására nem fog sor kerülni?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésekről

Az első kérdésről

- 37 Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az abba meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozás olyan átruházására, amelyben az átadó csőd eljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás latt áll, „amely az átadó vagyonának felszámolása céljából indult”, teljesül abban az esetben, ha valamely vállalkozás egészének vagy egy részének átruházását – azon fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul, és amelynek során az említett átruházást végrehajtják – előkészítik egy olyan *pre-pack* eljárás keretében, amelynek az a célja, hogy a fizetéseképtelenségi eljárás során lehetővé tegye a folyamatosan működő vállalkozás (*going concern*) felszámolását, a lehető legteljesebb mértékben kielégítve az összes hitelező követeléseit, és megtartva annyi munkahelyet, amennyit csak lehetséges.
- 38 Előjáróban először is emlékeztetni kell arra, hogy – mint azt a főtanácsnok is kiemelte az indítványának a 44. és 45. pontjában – a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt eltérés bevezetése nem más, mint a Bíróság ítélezési gyakorlatának jogszabályba foglalása. Még ha ugyanis a 77/187 irányelv e tekintetben nem is tartalmazott semmilyen konkrét rendelkezést, a Bíróság többek között az 1985. február 7-i Abels ítéletében (135/83, EU:C:1985:55) és az 1991. július 25-i d’Urso és társai ítéletében (C-362/89, EU:C:1991:326) – figyelembe véve a fizetéseképtelenségi jogterületnek a szociális jogra tekintettel fennálló sajátos jellegét, amely jogterület olyan különleges eljárásokkal jellemezhető, amelyek célja egyensúlyba hozni különböző érdekeket, így különösen a hitelezők különféle kategóriáinak érdekeit – elismerte annak lehetőségét, hogy eltérjenek a munkavállalók egyéni védelmére irányuló rendszer alkalmazásától, amennyiben az átruházott vállalkozás vagy vállalkozásrész olyan eljárás alatt áll, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul.
- 39 Így a Bíróság az 1995. december 7-i Spano és társai ítélet (C-472/93, EU:C:1995:421) 25. pontjában kimondta, hogy a 77/187 irányelv nem vonatkozik az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányuló olyan eljárások keretében lebonyolított átruházásokra, mint például az 1985. február 7-i Abels ítélet (135/83, EU:C:1985:55) tárgyát képező fizetéseképtelenségi eljárás, vagy az olasz jogszabályok szerinti, az 1991. július 25-i d’Urso és társai ítélet (C-362/89, EU:C:1991:326) tárgyát képező adminisztratív kényszerfelszámolási eljárás; ezzel szemben vonatkozik az olyan eljárások alatt álló vállalkozások átruházására, amelyek célja az, hogy folytatni lehessen a vállalkozás tevékenységét.
- 40 Pontosítani kell, hogy az 1991. július 25-i d’Urso és társai ítélet (C-362/89, EU:C:1991:326) alapjául szolgáló ügyben a Bíróságnak azon kérdéssel kapcsolatban, hogy a munkavállalóknak a vállalkozás átruházása során fennmaradnak-e a szolgálati időből eredő azon jogaik, amelyeket az átruházást

megelőzően szereztek, olyan nemzeti szabályozást kellett vizsgálnia, amely a vállalkozások rendkívüli igazgatására irányuló olyan eljárásról rendelkezett, amely e vállalkozások vonatkozásában kétféle joghatással járt. Ezt az ügyet egyrészt az jellemezte, hogy az átruházott vállalkozást olyan adminisztratív kényszerfelszámolási rendszer alá lehetett vonni, amelynek joghatásai hasonlóak voltak a fizetésektelenség joghatásaihoz, másrészt pedig e vállalkozás annak ellenére, hogy e rendszer alá vonták, egy csődgondnok irányítása alatt tovább folytathatta a tevékenységét olyan időtartamon keresztül, amelynek kiszámítási módszereit a törvény állapította meg. Ez utóbbi esetben e csődgondnoknak meg kellett határoznia egy olyan programot, amelynek végrehajtását a felügyelő hatóságnak kellett engedélyeznie, és amelynek a lehetséges mértékben, a hitelezők érdekeit is figyelembe véve olyan helyreállítási tervet kellett tartalmaznia, amely összeegyeztethető az iparpolitika főbb irányvonalával, konkrétan megjelölve az újra üzembe állítandó és a kiegészítendő létesítményeket, valamint a vállalkozás azon létesítményeit és komplexumait, amelyeket át kell ruházni. Az említett szabályozás tehát eltérő jellemzőkkel rendelkezett attól függően, hogy az adminisztratív kényszerfelszámolást elrendelő rendelet határozott-e a vállalkozás tevékenységének folytatásáról, vagy sem (1991. július 25-i d’Urso és társai ítélet, C-362/89, EU:C:1991:326, 27-30. pont).

- 41 A Bíróság úgy ítélte meg, hogy e hatások közül az első összehasonlítható volt a fizetésektelenséggel, mivel arra irányult, hogy a hitelezők követeléseinek együttes kielégítése céljából felszámolja az adós vagyont, vagyis az ennek keretében történt átruházásokat ki kellett zárni a 77/187 irányelv hatálya alól (1991. július 25-i d’Urso és társai ítélet, C-362/89, EU:C:1991:326, 31. pont). Ezzel szemben úgy ítélte meg, hogy amikor a második joghatásról volt szó, a rendkívüli igazgatási eljárás célja elsősorban az volt, hogy a vállalkozás számára olyan egyensúlyt biztosítson, amely a jövőre nézve lehetővé teszi a tevékenységének gyakorlását. Az így követett gazdasági és társadalmi cél ugyanis nem magyarázhatja és nem is igazolhatja azt, hogy amennyiben az érintett vállalkozást teljes egészében vagy részlegesen átruházzák, a munkavállalóit megfosszák azoktól a jogoktól, amelyeket ez az irányelv az általa meghatározott feltételek mellett számukra biztosít (1991. július 25-i d’Urso és társai ítélet, C-362/89, EU:C:1991:326, 32. pont).
- 42 Másodsor, meg kell állapítani, hogy az első kérdés olyan ténybeli és eljárási elemeket tartalmaz, amelyek a kérdést előterjesztő bíróság szerint vagy nem voltak kiemelve abban az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban, amely a 2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet (C-126/16, EU:C:2017:489) alapjául szolgált, vagy nem álltak fenn az ezen ítélet alapjául szolgáló ügyben, következésképpen pedig kizárják, hogy a Bíróság által az említett ítéletben adott választ átültessék az alapügyre.
- 43 A Bíróság ugyanezen ítélet 47. pontjában többek között megállapította, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése megköveteli, hogy a csődeljárás vagy az ezzel egyenértékű fizetésektelenségi eljárás az átadó vagyonának felszámolása céljából induljon meg, és emlékeztetett arra, hogy ítélkezési gyakorlata értelmében nem felel meg e feltételnek az olyan eljárás, amely az érintett vállalkozás tevékenységének folytatására irányul.
- 44 Az e két eljárástípus közötti különbségeket illetően a Bíróság hozzátette, hogy valamely eljárás akkor irányul a tevékenység folytatására, ha célja az, hogy megőrizze a vállalkozás vagy életképes egységei működőképességét. Ezzel szemben a vagyon felszámolására irányuló eljárás a hitelezői követelések együttes kielégítésének maximalizálására irányul. Márpedig, jóllehet nem kizárt, hogy az adott eljárások e két célkitűzése között bizonyos átfedés legyen, a vállalkozás tevékenységeinek

folytatására irányuló eljárás fő célkitűzése továbbra is mindenképpen az, hogy megőrizze az érintett vállalkozást (2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet, C-126/16, EU:C:2017:489, 48. pont).

- 45 Tekintettel a *pre-pack* eljárásnak a 2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet (C-126/16, EU:C:2017:489) alapjául szolgáló ügyben a kérdést előterjesztő bíróság által ismertetett jellemzőire, különösen pedig arra, hogy ez az eljárás annak elkerülésére irányult, hogy az érintett vállalkozás a fizetéseképtelenség megállapításának időpontjában hirtelen megszakítsa a tevékenységét, mindezt annak érdekében, hogy meg lehessen óvni mind az említett vállalkozás gazdasági értékét, mind pedig a munkahelyeket, a Bíróság ezen ítélet 50. pontjában megállapította: annak fenntartásával, hogy ezt a kérdést előterjesztő bíróságnak kell ellenőriznie, az említett eljárás nem arra irányult, hogy az érintett vállalkozást végérvényesen felszámolják, vagyis az eljárás által követett gazdasági és társadalmi cél nem magyarázhatja és nem is igazolhatja azt, hogy amennyiben e vállalkozást teljes egészében vagy részlegesen átruházzák, a munkavállalóit megfosszák azoktól a jogoktól, amelyeket a 2001/23 irányelv számukra biztosít.
- 46 Ellentétben az említett ügy tényállásával, a jelen eljárásban a kérdést előterjesztő bíróság megjegyzi, hogy amikor a szóban forgó *pre-pack* eljárás megindult, az átadó fizetéseképtelensége elkerülhetetlen volt, és mind a fizetéseképtelenségi eljárás, mind pedig az azt megelőző *pre-pack* eljárás az átadó vagyonának felszámolására irányult, másfelől pedig a fizetéseképtelenséget meg is állapították. E bíróság kiemeli, hogy az e felszámoláshoz vezető összes eljárásnak az volt a fő célja, hogy az összes hitelező követelése a lehető legnagyobb mértékben kielégítést nyerjen.
- 47 Az sem vitatott, hogy a jelen ügyben az érintett vállalkozás átruházására olyan fizetéseképtelenségi eljárás során került sor, amely a korábbi Heiploeg, vagyis az átadóhoz tartozó vállalkozás összes vagyontárgyának a felszámolására irányult.
- 48 E tekintetben meg kell állapítani, hogy mivel a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdése különbséget tesz az „átadó” és az említett átadóhoz tartozó „vállalkozás”, „üzlet” vagy „ezek egy része” között, különbséget kell tenni az átadó általános gazdasági tevékenysége és azon különböző jogalanyok egyéni tevékenységei között, amelyek a felszámolandó vagyontárgyai között szerepelnek.
- 49 A 2001/23 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének szövegéből kitűnik, hogy e rendelkezés – következésképpen pedig az abban biztosított eltérés – hatálya nem korlátozódik azokra a vállalkozásokra, üzletekre vagy azok részeire, amelyek tevékenységét az átruházást megelőzően vagy azt követően véglegesen megszüntették.
- 50 Ezen 5. cikk (1) bekezdése ugyanis annak előírásával, hogy az átruházás időpontjában fennálló munkaszerződésből vagy munkaviszonyból eredően az átadót megillető, illetve terhelő jogok és kötelezettségek nem szállnak át a kedvezményezettre, amennyiben az e rendelkezésben meghatározott feltételek teljesülnek, magában foglalja, hogy egy még működő vállalkozás vagy annak egy része tekintetében megoldhatónak kell lennie az akként történő átruházásnak, hogy közben részesülni lehessen az e rendelkezés által biztosított eltérésben. Ennek előírásával a 2001/23 irányelv megelőzi annak kockázatát, hogy az érintett vállalkozás, üzlet vagy ezek egy része még azt megelőzően elértéktelenedjen, hogy az átadó vagyonának felszámolása céljából indított fizetéseképtelenségi eljárás keretében a kedvezményezett átvénne az átadó eszközei és/vagy tevékenységei életképesnek tekinthető részét. Ez az eltérés így azon komoly kockázat elkerülésére irányul, hogy az átruházott vállalkozás értéke vagy a munkaerő életkörülményei és

munkafeltételei összességükben véve leromoljanak, ami ellentétes lenne a Szerződés céljaival (lásd ebben az értelemben: 1991. július 25-i d’Urso és társai ítélet, C-362/89, EU:C:1991:326, 31. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

- 51 A 2001/23 irányelv 5. cikke (1) bekezdésének ezen értelmezését nem cáfolja az a tény, hogy valamely vállalkozásnak, üzletnek vagy ezek egy részének olyan átruházását, amelyre csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás során került sor, amely az átadó vagyonának felszámolása céljából indult, ezen eljárás megindítását megelőzően előkészítették, mivel e rendelkezés nem terjed ki az érintett csőd- vagy fizetéseképtelenségi eljárások megindítását megelőző időszakokra. E megállapítást megerősíti ezen 5. cikk (2) bekezdése, amelyből egyértelműen kitűnik, hogy az e cikkben előírt kivételek azokra az esetekre vonatkoznak, amelyekben ezen irányelv 3. és 4. cikkét az átadó tekintetében indított fizetéseképtelenségi eljárás „alatt” lebonyolított átruházásra kell alkalmazni.
- 52 Így, mivel a *pre-pack* eljárás – amelyet fizetéseképtelenségi eljárás követ – fő célja arra irányul, hogy az átadó fizetéseképtelenségének a megállapítását és a felszámolását követően az összes hitelező követelése a lehető legnagyobb mértékben kielégítést nyerjen, ezen eljárások összességükben főszabály szerint megfelelnek a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt második feltételnek.
- 53 E tekintetben minden egyes helyzetben meg kell vizsgálni, hogy a szóban forgó *pre-pack* eljárás és fizetéseképtelenségi eljárás arra irányul-e, hogy az átadó bizonyított fizetéseképtelensége folytán felszámolják a vállalkozást, nem pedig csupán arra, hogy azt átszervezzék. Ezenkívül nem csupán azt kell bizonyítani, hogy ezen eljárások fő célja arra irányul, hogy az összes hitelező követelése a lehető legnagyobb mértékben kielégítést nyerjen, hanem azt is, hogy a felszámolás azáltal történő lebonyolítása, hogy a folyamatosan működő vállalkozást (*going concern*) vagy annak egy részét átruházzák akként, hogy azt a *pre-pack* eljárás során előkészítik, a felszámolási eljárást követően pedig végrehajtják, lehetővé teszi e fő cél elérését. Így annak, ha valamely társaság felszámolása céljából *pre-pack* eljárást alkalmaznak, az a célja, hogy lehetővé tegye a bíróság által a társaság fizetéseképtelenségének megállapítását követően kirendelt csődgondnok és csődbíró számára, hogy növeljék a hitelezők követeléseinek kielégítésének esélyét.
- 54 A Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból ugyanakkor kitűnik, hogy a szóban forgó *pre-pack* eljárást kizárólag az ítélkezési gyakorlatban kialakított szabályok rendezik, továbbá hogy azt a különböző nemzeti bíróságok nem egységesen alkalmazzák, vagyis ez az eljárás – mint azt a főtanácsnok is kiemelte az indítványának a 83. pontjában – jogbizonytalanságot keletkeztet. Márpedig ilyen körülmények között azt a *pre-pack* eljárást, amelyet a kérdést előterjesztő bíróság ítélkezési gyakorlata határoz meg, nem lehet olyannak tekinteni, mint amely keretek közé szorítja a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott kivétel alkalmazását, és az nem felel meg a jogbiztonság követelményének.
- 55 Ebből következik, hogy a jelen ítélet 47–53. pontjában kifejtett megfontolások ellenére az első kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az abban meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozás olyan átruházására, amelyben az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás alatt áll, „amely az átadó vagyonának felszámolása céljából indult”, teljesül abban az esetben, ha valamely vállalkozás egészének vagy egy részének átruházását – azon fizetéseképtelenségi eljárás megindítását megelőzően, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul, és amelynek során az említett átruházást végrehajtják – előkészítik egy olyan *pre-pack* eljárás keretében, amelynek az a fő célja, hogy a

fizetéseképtelenségi eljárás során lehetővé tegye a folyamatosan működő vállalkozás felszámolását, a lehető legteljesebb mértékben kielégítve az összes hitelező követeléseit, és megtartva annyi munkahelyet, amennyit csak lehetséges, annak fenntartásával, hogy az ilyen *pre-pack* eljárás keretei törvényi vagy rendeleti rendelkezésekben legyenek meghatározva.

A második kérdésről

- 56 Második kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését akként kell-e értelmezni, hogy az abban meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozás, üzlet vagy ezek egy részének átruházására, amennyiben az átadóval szemben indított csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más fizetéseképtelenségi eljárás valamely „illetékes hatóság [...] felügyelete alatt zajlik”, teljesül abban az esetben, ha valamely vállalkozás egészének vagy egy részének átruházását a fizetéseképtelenség megállapítását megelőző *pre-pack* eljárás keretében előkészíti egy olyan „kijelölt csődgondnok”, aki egy „kijelölt csődbíró” felügyelete alatt jár el, továbbá ha az ezen átruházásról szóló megállapodást a fizetéseképtelenség azon megállapítását követően kötik meg és hajtják végre, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul.
- 57 E kérdés megválaszolása érdekében emlékeztetni kell arra, hogy – mint azt a Bíróság a 2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítéletében (C-126/16, EU:C:2017:489, 53. pont) kiemelte, és mint azt a kérdést előterjesztő bíróság is megerősítette – az a *pre-pack* eljárás, amely megelőzi a fizetéseképtelenség azon megállapítását, amely az átadó vagyonának felszámolására irányul, az ítélkezési gyakorlatból ered, és annak a holland törvényekben vagy rendeletekben nincs alapja.
- 58 Ami konkrétan a 2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet (C-126/16, EU:C:2017:489) alapjául szolgáló ügyben szóban forgó *pre-pack* eljárást illeti, a Bíróság az elé terjesztett iratanyag alapján ezen ítélet 54. pontjában úgy ítélte meg, hogy ez az eljárás nem a hatáskörrel rendelkező bíróság felügyelete alatt zajlott, hanem azt a vállalkozás vezetői bonyolították le, akik levezették a tárgyalásokat, és meghozták a fizetéseképtelen vállalkozás eladását előkészítő döntéseket. Az említett ítélet 55. pontjában a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a „kijelölt csődgondnok” és a „kijelölt csődbíró” formálisan nem rendelkezik semmilyen hatáskörrel, és nem terjed ki rájuk semmilyen, állami hatóság által gyakorolt felügyelet. A Bíróság ezenkívül megállapította, hogy mivel a csődbíró a felszámolási eljárás megindítását követően azonnal megadta az engedélyt a *pre-pack* eljárás során előkészített átruházásra, e csődbírónak ezen eljárás megindítása előtt már tájékoztatást kellett kapnia az átruházásról, és ahhoz hozzá kellett járulnia. A Bíróság ebből ugyanezen ítélet 57. pontjában azt a következtetést vonta le, hogy az ezen ügyben vizsgált *pre-pack* eljárás a jellemzőinél fogva szinte teljesen megfoszthat a lényegétől minden olyan esetleges felügyeletet, amelyet az illetékes hatóság a fizetéseképtelenségi eljárás felett gyakorol, vagyis nem felel meg az ilyen hatóság általi felügyeletre vonatkozó, a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében meghatározott feltételnek.
- 59 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a kérdést előterjesztő bíróság, amely emlékeztet arra, hogy a „kijelölt csődgondnok” és a „kijelölt csődbíró” – jóllehet bíróság rendeli ki őket – a feladatainak a *pre-pack* eljárás során történő gyakorlásakor nem rendelkezik semmilyen jogszabályi hatáskörrel, az előzetes döntéshozatalra utaló határozatban több olyan tényezőt is megemlít, amely alkalmas lehet arra, hogy megkérdőjelezze a Bíróság által a 2017. június 22-i Federatie Nederlandse Vakvereniging és társai ítélet (C-126/16, EU:C:2017:489) 57. pontjában kialakított értékelést, vagyis az alapügy keretében ezt az értékelést nem lehetne alkalmazni.

- 60 Közelebbről, ki kell emelni, hogy e bíróság szerint a „kijelölt csődgondnok” jogállása és feladatai – amelyeket az őt kirendelő bíróság határoz meg, vagy az e célból kirendelt „kijelölt csődbíró” iránymutatásai tartalmaznak – nem térnek el lényegesen a fizetésképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnok jogállásától és feladataitól. A „kijelölt csődgondnok” – ugyanúgy mint a fizetésképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnok – felelősségre vonható a feladatainak ellátása körében elkövetett mulasztásért, a személyes felelősségét pedig ugyanazon kritériumok alapján értékeli, mint amelyek a fizetésképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnokra vonatkoznak. A „kijelölt csődbíró” – a fizetésképtelenségi eljárásban közreműködő csődbíróhoz hasonlóan – a fizetésképtelenségi eljárást megelőző *pre-pack* eljárás során gondoskodik a „kijelölt csődgondnok” feletti felügyeletről annak érdekében, hogy ez utóbbi ne lépje túl a hatásköreit, továbbá hogy a hitelezők összességének érdekeit szem előtt tartva járjon el. Az a bíróság, amely a „kijelölt csődgondnokot” és a „kijelölt csődbírót” kirendelte, egy utóbb megindított fizetésképtelenségi eljárás esetén ellenőrzi, hogy e személyek betartották-e a nekik adott összes iránymutatást, ha pedig nem tartották be, a fizetésképtelenség megállapításakor más személyeket rendel ki csődgondnokként és csődbíróként.
- 61 Az említett bíróság pontosítja, hogy jöllehet az alapügyben azt a megállapodást, amelynek alapján a vállalkozást átruházták, a *pre-pack* eljárás során készítették elő, e megállapodást még nem kötötték meg akkor, amikor a korábbi Heiploeg fizetésképtelenségét megállapították. Márpedig a fizetésképtelenségi eljárás megindításának elrendelésétől kezdve a csődgondnokok és a csődbíró, akik a fizetésképtelenségi eljárás lefolytatásával voltak megbízva, és akiket a bíróság e célból rendelt ki, rendelkeztek az erre vonatkozó jogszabályi hatáskörökkel, és ugyanazon objektivitási és függetlenségi követelményeknek voltak alávetve, mint amelyek az olyan fizetésképtelenségi eljárásban kirendelt csődgondnokra és csődbíróra vonatkoznak, amelyet nem előzött meg *pre-pack* eljárás. Kötelesek voltak tehát megvizsgálni, hogy a korábbi Heiploeghez tartozó vállalkozás életképes egységeinek a fizetésképtelenség megállapítását megelőzően előkészített átruházása akként valósult-e meg, hogy az az összes hitelező érdekét szolgálta. Következésképpen az alapügyben vizsgálthoz hasonló *pre-pack* eljárás lefolytatása nincs hatással arra a felügyeletre, amelyet utóbb, fizetésképtelenségi eljárás során gyakorol valamely illetékes hatóság, vagyis a fizetésképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnok és csődbíró, ahogyan e felügyeletről az Fw rendelkezik.
- 62 E tekintetben meg kell állapítani, hogy mivel a „kijelölt csődgondnokot” és a „kijelölt csődbírót” az a bíróság rendeli ki, amely a *pre-pack* eljárásra hatáskörrel rendelkezik, továbbá hogy e bíróság nem csupán a feladataikat határozza meg, hanem a fizetésképtelenségi eljárás utólagos megindítása során felügyeletet gyakorol e feladatok ellátása felett is azáltal, hogy dönt abban a kérdésben, hogy ugyanezen személyeket a fizetésképtelenségi eljárásban közreműködő csődgondnokként és csődbíróként kirendelje-e, vagy sem, már e körülménynél fogva is létezik olyan felügyelet, amelyet valamely illetékes hatóság gyakorol a „kijelölt csődgondnok” és a „kijelölt csődbíró” felett.
- 63 Ezt az értékelést megerősíti egyrészt az, hogy a *pre-pack* eljárás során előkészített átruházást csak a fizetésképtelenségi eljárás megindítását követően hajtják végre, mivel a csődgondnok és a csődbíró megtagadhatja ezen átruházás lebonyolítását, ha megítélésük szerint az ellentétes azon átadó hitelezőinek érdekével, amelynek a vagyonát fel kell számolni. Másrészt, mint az kitűnik a Bíróság rendelkezésére álló iratanyagból, a „kijelölt csődgondnok” nem csupán arra köteles, hogy a fizetésképtelenségi jelentésben beszámoljon arról, hogy miként bonyolította le az előkészítő szakaszt, hanem felelősségre is vonható ugyanazon feltételek mellett, mint a fizetésképtelenségi eljárás során közreműködő csődgondnok. Ráadásul nem vitatott, hogy a „kijelölt csődgondnoknak” a *pre-pack* eljárásban történő közreműködése a „kijelölt csődbíró”,

következésképpen pedig a hatáskörrel rendelkező bíróság felügyelete alatt zajlik, mivel ha e bíróság úgy ítéli meg, hogy a „kijelölt csődgondnok” nem tett eleget a bíróság által vele szemben megállapított feladatoknak, e csődgondnokot másik személlyel válthatja fel, vagy a *pre-pack* eljárás lezárásával szemben foglalhat állást.

- 64 Pontosítani kell azt is, hogy a *pre-pack* eljárás keretében, valamint a fizetéseképtelenségi eljárás keretében rájuk bízott feladatok ellátása érdekében a „kijelölt csődgondnok” és a „kijelölt csődbíró” a fizetéseképtelenségi eljárás előkészítő szakaszának minősülő *pre-pack* eljárástól kezdve köteles egyeztetni, továbbá értékelni az átruházás különböző lehetőségeit, valamint megvizsgálni az átruházásról szóló azon megállapodást, amelyet a fizetéseképtelenségi eljárás megindításakor majd adott esetben jóvá kell hagyniuk és végre kell hajtaniuk. Következésképpen az egyfelől a fizetéseképtelenségi eljárás megindítása, másfelől pedig a *pre-pack* eljárás keretében előkészített megállapodás aláírása között eltelt időt önmagában nem lehet olyan kritériumként alapul venni, amely annak értékelésére szolgál, hogy az illetékes hatóság gyakorolhatta-e, vagy sem, az e tekintetben előírt felügyeletet.
- 65 Következésképpen meg kell állapítani: az, hogy a vállalkozás egészének vagy egy részének átruházását a fizetéseképtelenség megállapítását megelőző *pre-pack* eljárás keretében előkészíti egy „kijelölt csődgondnok”, aki egy „kijelölt csődbíró” felügyelete alatt jár el, nem zárja ki, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdésében előírt harmadik feltétel teljesüljön.
- 66 Az eddigi megfontolásokra tekintettel a második kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az abban meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozásnak, üzletnek vagy ezek egy részének az átruházására, amennyiben az átadóval szemben indított csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más fizetéseképtelenségi eljárás valamely „illetékes hatóság [...] felügyelete alatt zajlik”, teljesül abban az esetben, ha valamely vállalkozás egészének vagy egy részének az átruházását a fizetéseképtelenség megállapítását megelőző *pre-pack* eljárás keretében előkészíti egy olyan „kijelölt csődgondnok”, aki egy „kijelölt csődbíró” felügyelete alatt jár el, továbbá ha az ezen átruházásról szóló megállapodást a fizetéseképtelenség azon megállapítását követően kötik meg és hajtják végre, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul, annak fenntartásával, hogy az ilyen *pre-pack* eljárás keretei törvényi vagy rendeleti rendelkezésekben legyenek meghatározva.

A költségekről

- 67 Mivel ez az eljárás az alapügyben részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (harmadik tanács) a következőképpen határozott:

- 1) A munkavállalók jogainak a vállalkozások, üzletek vagy ezek részeinek átruházása esetén történő védelmére vonatkozó tagállami jogszabályok közelítéséről szóló, 2001. március 12-i 2001/23/EK tanácsi irányelv 5. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az abban meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozás olyan átruházására, amelyben az átadó csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más olyan fizetéseképtelenségi eljárás alatt áll, „amely az átadó**

vagyonának felszámolása céljából indult”, teljesül abban az esetben, ha valamely vállalkozás egészének vagy egy részének az átruházását – azon fizetési képtelenségi eljárás megindítását megelőzően, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul, és amelynek során az említett átruházást végrehajtják – előkészítik egy olyan *pre-pack* eljárás keretében, amelynek az a fő célja, hogy a fizetési képtelenségi eljárás során lehetővé tegye a folyamatosan működő vállalkozás felszámolását, a lehető legteljesebb mértékben kielégítve az összes hitelező követeléseit, és megtartva annyi munkahelyet, amennyit csak lehetséges, annak fenntartásával, hogy az ilyen *pre-pack* eljárás keretei törvényi vagy rendeleti rendelkezésekben legyenek meghatározva.

- 2) A 2001/23 irányelv 5. cikkének (1) bekezdését akként kell értelmezni, hogy az abban meghatározott azon feltétel, amely szerint ezen irányelv 3. és 4. cikke nem vonatkozik valamely vállalkozásnak, üzletnek vagy ezek egy részének az átruházására, amennyiben az átadóval szemben indított csődeljárás vagy ezzel egyenértékű más fizetési képtelenségi eljárás valamely „illetékes hatóság [...] felügyelete alatt zajlik”, teljesül abban az esetben, ha valamely vállalkozás egészének vagy egy részének az átruházását a fizetési képtelenség megállapítását megelőző *pre-pack* eljárás keretében előkészíti egy olyan „kijelölt csőd gondnok”, aki egy „kijelölt csődbíró” felügyelete alatt jár el, továbbá ha az ezen átruházásról szóló megállapodást a fizetési képtelenség azon megállapítását követően kötik meg és hajtják végre, amely az átadó vagyontárgyainak felszámolására irányul, annak fenntartásával, hogy az ilyen *pre-pack* eljárás keretei törvényi vagy rendeleti rendelkezésekben legyenek meghatározva.

Aláírások